

(2) שהם נקטו בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע את המעשה או המחלל.

שמירת דינים 28כח. אין בהוראות פרק זה כדי לפגוע באיסור לפי כל חוק אחר.

3. אחרי סעיף 28כח לחוק העיקרי יבוא: הוספת כותרת לפרק ג'

"פרק ג': הוראות שונות"

4. לפני סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 28כט

"עיון במסמכים 28כט. מסמכים שנמסרו לרשם לפי הוראות חוק זה יהיו פתוחים לעיון הציבור."

5. בסעיף 33 לחוק העיקרי, במקום "ובדבר אגרות שיש לשלם בעד פעולות הרשם" יבוא: "בדבר סדרי העיון במסמכים שנמסרו לרשם ובדבר אגרות שיש לשלם לכיסוי הוצאות העיון במסמכים כאמור או בעד פעולות אחרות של הרשם". תיקון סעיף 33

6. בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה³, בסופו יבוא:

"תרומה למועמר (26) תרומה למועמד בבחירות מוקדמות המותרת לפי פרק ב' לחוק המפלגות, בבחירות מוקדמות התשנ"ב-1992". תיקון פקודת מס הכנסה

דוד ליבאי
שר המשפטים

יצחק רבין
ראש הממשלה

שבח ויים
יושב ראש הכנסת

עזר וייצמן
נשיא המדינה

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993*

1. בחוק זה - הגדרות

"לווה" - למעט תאגיד;

"מלווה" - מי שנתון הלוואה, למעט תאגיד בנקאי ותאגיד עור כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹;

"סכום הלוואה" - הסכום שבו מחוייב הלווה לפי חוזה הלוואה, או כל חלק ממנו, לפי הענין, למעט ריבית וריבית פיגורים;

"ריבית" - ריבית או הפרשי הצמדה, לפי הענין;

"ריבית פיגורים" - ריבית נוספת שנדרש לווה לשלם בשל פיגור בתשלום לפי חוזה הלוואה, בין שנקראת ריבית פיגורים ובין שנקראת בשם אחר; לענין זה לא יובאו בחשבון הוצאות סבירות ממשיות שהוציא המלווה לגביית התשלום שבפיגור;

"שיעור העלות הממשית של האשראי" - היחס שבין סך כל התוספות לבין הסכום שקיבל הלווה בפועל, בחישוב שנתי;

* נתקבל בכנסת ביום ט"ז באב התשנ"ג (3 באוגוסט 1993); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2172, מיום כ"ט באדר התשנ"ג (22 במרס 1993), עמ' 116.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

"תוספת" - כל סכום שנדרש לווה לשלם בקשר לחוזה ההלוואה מעבר לסכום שקיבל בפועל מן המלווה, למעט ריבית פיגורים.

עריכת חוזה
בכתב

2. חוזה ההלוואה בין מלווה ללווה טעון מסמך בכתב.

חובת גילוי

3. (א) מלווה, העומד לחתום על חוזה ההלוואה עם לווה, יתן לו עותק ממנו והודמנות סבירה לעיין בו לפני חתימתו, וכן ימסור לו עותק חתום ממנו לאחר החתימה.

(ב) חוזה ההלוואה יכלול גילוי מלא של הפרטים האלה:

(1) שמות המלווה והלווה, ומעניהם המלאים;

(2) סכום ההלוואה;

(3) הסכום שקיבל הלווה בפועל;

(4) שיעור הריבית, ביחס לסכום ההלוואה, בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית, בהתאם למועדי פרעון ההלוואה;

(5) בהלוואה בריבית משתנה - מרכיבי הריבית המשתנה, העקרונות לשינוי שיעור הריבית, מועד השינוי או האירועים שבעקבותיהם ישונו השיעורים;

(6) בהלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר -

(א) סוג ההצמדה ושיעורה, ובסיס ההצמדה ומועדו;

(ב) הרכיבים שעליהם חלה ההצמדה;

(7) ציון כל התוספות שאינן מנויות בפסקאות (4) עד (6), תוך פירוט סכומיהן;

(8) שיעור העלות הממשית של האשראי;

(9) תקופת ההלוואה, וסכומי התשלומים לפרעון ההלוואה ומועדיהם, בפירוט סכום ההלוואה והריבית בכל תשלום לפי הידוע בעת חתימת חוזה ההלוואה;

(10) הצעדים, על פי הדין ועל פי החוזה, שרשאי המלווה לנקוט בשל אי-תשלום במועד, לרבות העמדת הלוואה לפרעון מיידי, והתנאים לנקיטת צעדים אלה;

(11) שיעור ריבית הפיגורים בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית, לפי הידוע בעת חתימת חוזה ההלוואה;

(12) כל פרט אחר שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

(ג) שר המשפטים רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר, לקבוע את העקרונות או השיטות

לחישוב הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב).

(ד) שר המשפטים רשאי לקבוע טפסים לגילוי הפרטים לפי סעיף קטן (ב).

אי קיום
חובת הגילוי

4. מבלי לגרוע מזכותו של הלווה לסעדים לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, יחולו הוראות סעיפים 12(ב) ו-15 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973,² לפי הענין, אם לא קיים המלווה את חובת הגילוי לפי סעיף 3.

שיעור עלות
אשראי מרבי

5. (א) בחוק זה, "שיעור עלות האשראי המרבי" - פי שניים ורבע מן השיעור שיפרסם בנק ישראל מדי חודש בחדשו, של העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא-צמוד הניתן לציבור על-ידי הבנקים שנקבעו על-ידי בנק ישראל.

² ס"ח התשל"ג, עמ' 118.

(ב) שיעור העלות הממשית של האשראי לא יעלה בחישוב שנתי על שיעור עלות האשראי המרבי, לפי הידוע בעת חתימת חוזה ההלוואה; נקבעה בחוזה ההלוואה ריבית משתנה או הצמדה, לא יעלה שיעור העלות השנתית של האשראי בחישוב שנתי על שיעור עלות האשראי המרבי, לפי הידוע במועד שבו משתנה שיעור הריבית, לענין ריבית משתנה, או במועד כל תשלום, לענין הצמדה.

6. שיעור ריבית הפיגורים לא יעלה בחישוב שנתי על חמישית שיעור העלות הממשית של האשראי.

7. (א) מלווה לא יהיה זכאי להקדים את מועד הפרעון של ההלוואה, כולה או חלקה, בשל כך בלבד שעבר המועד המוסכם לתשלום שיעור אחד מן השיעורים להחזר ההלוואה והלווה לא פרע את התשלום.

(ב) פיגר הלווה בתשלום של יותר משיעור אחד מן השיעורים להחזר ההלוואה ברציפות ובמשך תקופה מצטברת העולה על 31 ימים, רשאי המלווה לדרוש את הקדמת מועד הפרעון של יתרת ההלוואה; פרע הלווה את התשלום שבפיגור בתוספת ריבית פיגורים, לא ייחשב הדבר לענין הקדמת מועד הפרעון בשל פיגור בתשלומים לאחר מכן.

(ג) ביקש המלווה להקדים את מועד הפרעון של יתרת ההלוואה, ישלח ללווה התראה כי עליו לשלם את התשלומים שבפיגור תוך תקופה שלא תפחת מ-14 ימים מיום משלוח הודעה, וכי אם לא יעשה כן, תעמוד יתרת ההלוואה לפרעון מיידי ותיווסף עליה ריבית פיגורים ממועד ההעמדה לפרעון מיידי ועד למועד התשלום בפועל.

(ד) המלווה יפרט בהתראה את הסכום של כל תשלום שבפיגור, את סכום ריבית הפיגורים שנצבר עד ליום משלוח ההודעה, וכל סכום מיתרת ההלוואה שיוקדם מועד פרעונו; שר המשפטים רשאי לקבוע דרך למשלוח ההתראה, ופרטים נוספים שיכללו בה.

(ה) לא שילם הלווה כנדרש, רשאי המלווה להעמיד לפרעון מיידי כל סכום מיתרת ההלוואה כפי שפורט בהתראה, ותיווסף עליה ריבית פיגורים ממועד ההעמדה לפרעון מיידי ועד למועד התשלום בפועל.

(ו) לענין זה, "יתרת ההלוואה" - יתרת סכום ההלוואה, במלואה או בחלקה, בצירוף הריבית שנצברה עד למועד ההעמדה לפרעון מיידי.

8. (א) הגיש מלווה תובענה בבית משפט נגד לווה, או הגיש נגדו בקשה ללשכת הוצאה לפועל לביצוע פסק דין או לביצוע שטר, והכל בקשר לחוזה הלוואה, יצרף לכתב התביעה או לבקשה העתק של פסק הדין או של החוזה, לפי הענין.

(ב) בתובענה או בקשה כאמור בסעיף קטן (א) יציין המלווה את הסכום שתשלמו נדרש ואת אופן חישובו, וכן פרטים אלה:

(1) כל הפרטים שיש לגלותם לפי סעיף 3(ב);

(2) התשלומים ששילם הלווה לפרעון ההלוואה ומועדיהם, בפירוט סכום ההלוואה והריבית בכל תשלום;

(3) הסכום של יתרת ההלוואה שטרם נפרעה, וסכום הריבית ביחס אליה שנצבר עד למועד הגשת התובענה;

(4) התשלומים שבפיגור, וסכומי הריבית וריבית הפיגורים ביחס אליהם שנצברו עד למועד הגשת התובענה;

(5) כל סכום שמועד פרעונו הוקדם, וסכום הריבית ביחס אליו שנצבר עד למועד הגשת התובענה;

(6) כל פרט אחר שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר.

ביטול או שינוי תנאי בבית משפט

9. (א) ראה בית המשפט בתובענה בקשר לחווה הלוואה, כי החווה או תנאי בו אינם מתאימים להוראות סעיפים 5, 6 ו-7, או כי המלווה לא גילה גילוי מלא של הפרטים המהותיים לחווה הלוואה, יורה בית המשפט, ביוזמתו או על פי בקשה, ולאחר שנתן הזדמנות לצדדים להשמיע טענותיהם, לבטל את החווה או את התנאי או לשנותו, הכל במידה הנדרשת כדי להתאימו לדרישות החוק, ולפי הענין.

(ב) מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א) או מכל תרופה אחרת שבדין, רשאי בית המשפט להתאים את שיעור העלות הממשית של האשראי ואת שיעור ריבית הפיגורים לשיעורים המרביים המותרים על פי סעיפים 5 ו-6, או לקבוע שיעור נמוך יותר, לצוות על השבה של כל סכום שקיבל המלווה מן הלווה שלא בהתאם להוראות חוק זה, לחייב את המלווה בהוצאות שנגרמו ללווה, וליתן כל הוראה אחרת שתיראה צודקת בנסיבות הענין.

אין-נקיטה של הליכי הוצאה לפועל

10. (א) ביקש מלווה נקיטת הליכים של הוצאה לפועל נגד לווה בדרך של ביצוע פסק דין שניתן במעמד צד אחד, רשאי ראש ההוצאה לפועל, על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים, מטעמים שירשמו, אם היה לו יסוד להניח כי חווה הלוואה או תנאי בו אינם מתאימים לדרישות חוק זה.

(ב) ביקש מלווה נקיטת הליכים של הוצאה לפועל נגד לווה בדרך של ביצוע שטר שחתם הלווה בקשר לחווה הלוואה, רשאי ראש ההוצאה לפועל בכל עת, ביוזמתו או על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים, אם היה לו יסוד להניח כי חווה הלוואה או תנאי בו אינם מתאימים להוראות סעיפים 2, 5, 6 או 7, או כי המלווה לא גילה גילוי מלא של הפרטים המהותיים לחווה הלוואה.

(ג) ביקש מלווה נקיטת הליכים כאמור בסעיף קטן (ב), והשעה את ההליכים ללא טעם סביר, רשאי ראש ההוצאה לפועל, ביוזמתו או על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים, וכן רשאי הוא לקבוע ריבית וריבית פיגורים בשיעור נמוך מן השיעור של חווה הלוואה.

(ד) סירב ראש ההוצאה לפועל לנקוט הליכים כאמור, יעביר את הענין לבית המשפט המוסמך, ובית המשפט ידון בענין כאילו הגיש הלווה בקשה לבית המשפט לביטול חווה הלוואה או תנאי בו, או לשינויים, כאמור בסעיף 9.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), רשאי ראש ההוצאה לפועל לאשר הסכם בין מלווה ללווה לפיו ישנו תנאים של חווה הלוואה כדי להתאימו לדרישות חוק זה, וליתן להסכם תוקף של פסק דין.

הגנה נגד אוחו בשטר

11. נפתח נגד הלווה הליך בבית משפט או בהוצאה לפועל לביצוע שטר שחתם הלווה בקשר לחווה הלוואה, יהיו זכויות האוחו בשטר כפופות להוראות חוק זה כאילו היה המלווה, אלא אם כן הוכיח האוחו בשטר כי הוא אוחו בו בתום לב ובעד תמורה, וכי הוא לא ידע שמקור השטר בחווה הלוואה כאמור.

הגנה על ערב הלוואה

12. כל טענה העומדת ללווה לפי חוק זה, תעמוד גם לערב הלוואה.

ראיות

13. על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט בהליכים לפי סעיף 9 לקבל כראיה עדות בעל-פה.

ערעור על החלטת ראש ההוצאה לפועל

14. החלטת ראש ההוצאה לפועל לפי חוק זה ניתנת לערעור בזכות לפני בית המשפט המחוזי.

סייג לתחולה

15. (א) הוראות סעיפים 2, 3 ו-7 לא יחולו על מלווה שנותן הלוואה שלא דרך עיסוק.

(ב) הוראות סעיפים 5 ו-6 לא יחולו על -

(1) הלוואה שהסכום שקיבל הלווה בפועל עולה על 25,000 שקלים חדשים, או על כל סכום אחר שקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת;

(2) הלוואה שחל עליה צו לענין שיעור הריבית המרבי לפי חוק הריבית, התשי"ז-1957.³

(ג) הסכום האמור בפסקה (ב)(1) ישתנה פעמיים בשנה, ב־1 בינואר וב־1 ביולי, לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הודעה על השינוי תפורסם ברשומות.

שמירת דינים 16. חוק זה בא להוסיף על זכויות הלווה על פי כל דין ולא לגרוע מהן.

החוק מחייב 17. הוראות חוק זה יחולו על אף כל ויתור או הסכם נוגד, אלא אם כן הותנה עליהן לטובת הלווה.

ביצוע ותקנות 18. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

תחילה ותחולה 19. (א) תחילתו של חוק זה ארבעה חודשים מיום פרסומו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות סעיפים 7 עד 14 יחולו גם על חוזה הלוואה שנחתם לפני תחילתו של חוק זה ושלא חלות לגביו הוראות סעיף 15, ושעל פיו עולה שיעור העלות הממשית של האשראי או שיעור ריבית הפיגורים על כפליים השיעור המרבי המותר על פי סעיפים 5 או 6.

דוד ליבאי
שר המשפטים

יצחק רבין
ראש הממשלה

שבת וייס
יושב ראש הכנסת

עזר וייצמן
נשיא המדינה

³ ס"ח התשי"ז, עמ' 50.

חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (תיקון), התשנ"ג-1993*

1. בסעיף 1 לחוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי, התשנ"ב-1992¹ (להלן - החוק העיקרי) -

(1) במקום הגדרת "חוב" יבוא:

"חוב" - חיוב כספי בין אם הגיע מועד פרעונו ובין אם לאו, לרבות קרן, הפרשי הצמדה, ריבית, ריבית דריבית, עמלה והוצאות ולמעט חוב מס;

(2) אחרי הגדרת "חוב" יבוא:

"חוב מס" - כל סכום שאדם חייב בו על פי חיקוק הון בהטלת מס או תשלום חובה ששר האוצר ממונה על ביצועו או על הגביה לפיו;

(3) בהגדרת "חוב בסיסי", ברישה, במקום "או חוב שנוצר לשם פרעון חוב כאמור" יבוא: "או חוב שנוצר לאחר היום הקובע לשם פרעון חוב כאמור, לרבות עקב הסדר או מיחזור החוב";

^{*} נתקבל בכנסת ביום י"ז באב התשנ"ג (4 באוגוסט 1993); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2195, מיום י' באב התשנ"ג (28 ביולי 1993), עמ' 292.

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 118.